ROMANA DMOWSKIEGO WIZJA POLSKI

Roman Dmowski, jeden z ojców Niepodległej Polski, był twórcą i najważniejszą postacią polskiego ruchu narodowego. Poglądy Romana Dmowskiego znalazły także swoje odbicie w koncepcjach odrodzonej państwowości polskiej tworzonych przez obóz Narodowej Demokracji. Nie miało to być państwo wieloetniczne, ale inkorporacyjne, polskie oraz mniejszości narodowe polonizujące. Podejście na wskroś pragmatyczne, ale po doświadczeniach rozbiorów zrozumiałe.

W pełni Dmowski rozpoczął realizację niepodległościowych planów w roku 1917, rozsyłając memoriał zatytułowany „Problems of Central and Eastern Europe" oraz organizując w Lozannie Komitet Narodowy Polski, na czele którego stanął. Ciało to z czasem zostało uznane przez zachodnie państwa Ententy za namiastkę rządu polskiego. Wraz z faktycznym odzyskaniem Niepodległości Roman Dmowski stał się głównym przedstawicielem interesów polskich w Paryżu. Jego rola osłabła dopiero po przyjeździe na rokowania pokojowe premiera Ignacego Paderewskiego, ale mimo to razem 28 czerwca 1919 r. podpisywali traktat pokojowy, przywracający oficjalnie Polskę na mapie Europy.

Zgodnie z wizją przywódcy Komitetu Narodowego Polski na zachodzie odrodzony kraj rezygnował z całkowicie zgermanizowanych skrawków Wielkopolski, domagając się Pomorza Gdańskiego z Gdańskiem, Warmii, Mazur oraz Górnego Śląska z większością Opolszczyzny i pewnymi ziemiami na Śląsku Dolnym. Na południu granice miały objąć całą Galicję, większość Śląska Cieszyńskiego oraz północne tereny Spiszu i Orawy. Największy problem Roman Dmowski widział w wytyczeniu granicy na wschodzie. W „Nocie Delegacji Polskiej na Konferencję Pokojową w sprawie granic wschodnich Polski" z marca 1919 r. tak pisał: „W ten sposób terytorium, rewindykowane przez Państwo Polskie, w swych wschodnich granicach obejmuje w części północnej kraj języka litewskiego, który posiada od 15 do 25% ludności języka polskiego; dalej na południe terytorium z większością ludności języka polskiego, której ośrodkiem jest Wilno. Dalej na południe obejmuje ono bagna Polesia z jego rzadkim zaludnieniem, mówiącym po polsku, białorusku i rusku, wreszcie, zupełnie na południu terytorium Wołynia z drobną cząstką zachodniego Podola, które zamieszkiwane są przez ludność, mówiącą w większości po rusku, gdzie silna mniejszość polska reprezentuje jedyną siłę intelektualną i ekonomiczną kraju".

Ostatecznie wizja Dmowskiego nie została całkowicie zrealizowana. Powstała niepodległa Litwa, los postulowanych ziemi zachodnich w części został oddany wynikom plebiscytów, a na wschodzie sam Dmowski dokonywał korekt. Z pewnością jednak kształt II

Rzeczypospolitej był bliższy myśli przywódcy Narodowej Demokracji niż marzeniom Marszałka Józefa Piłsudskiego.